

STQARRIJA GĦALL-ISTAMPA Nru 105/22

il-Lussemburgu, 21 ta' Ġunju 2022

Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-Kawża C-817/19 | Ligue des droits humains

Il-Qorti tal-Ġustizzja tqis li r-rispett tad-drittijiet fundamentali jeżiġi limitazzjoni tas-setgħat previsti mid-Direttiva PNR għal dak li huwa strettament neċessarju

Fl-assenza ta' theddid terroristiku reali u attwali jew prevedibbli li Stat Membru jaffronta, id-dritt tal-Unjoni jipprekludi leġislazzjoni nazzjonali li ttipprevedi t-trasferiment u l-ipproċessar tad-data PNR għat-titjiriet ġewwa l-UE kif ukoll għat-trasport imwettaq permezz ta' mezzi oħra fi ħdan l-Unjoni

Id-Direttiva PNR¹ timponi l-ipproċessar sistematiku ta' ammont sinjifikattiv ta' data PNR (Passenger Name Record) tal-passiġġieri tal-ajru tat-titjiriet barra l-UE mad-dhul u mal-ħruġ mill-Unjoni għall-finijiet tal-ġlieda kontra t-terroriżmu u l-kriminalità serja. Barra minn hekk, l-Artikolu 2 ta' din id-direttiva jipprevedi l-possibbiltà għall-Istati Membri li japplikaw din id-direttiva wkoll għat-titjiriet ġewwa l-UE.

Il-Ligue des droits humains (LDH) hija assoċjazzjoni mingħajr skop ta' lukru li fl-Lulju 2017 adixxiet lill-Cour constitutionnelle (il-Qorti Kostituzzjonali, il-Belġju) b'rikors intiz għall-annullament tal-Liġi tal-25 ta' Diċembru 2016, li ttrasponiet fid-dritt Belġjan kemm id-Direttiva PNR, kemm id-Direttiva API² kif ukoll id-Direttiva 2010/65³. Skont il-LDH, din il-liġi kienet tikser **id-dritt għar-rispett tal-ħajja privata u għall-protezzjoni tad-data personali**, iggarantit fid-dritt Belġjan u fid-dritt tal-Unjoni. Hija tikkritika, minn naħa, in-natura wiesgħa ħafna tad-data PNR u, min-naħa l-oħra, in-natura ġenerali tal-ġbir, tat-trasferiment, u tal-ipproċessar ta' din id-data. Fl-opinjoni tagħha, il-liġi tmur ukoll kontra l-moviment liberu tal-persuni inkwantu din tistabilixxi mill-ġdid b'mod indirett kontrolli fil-fruntieri billi testendi s-sistema PNR għat-titjiriet ġewwa l-UE kif ukoll għat-trasport imwettaq permezz ta' mezzi oħra fi ħdan l-Unjoni.

F'Ottubru 2019, il-Cour constitutionnelle (il-Qorti Kostituzzjonali) għamlet lill-Qorti tal-Ġustizzja għaxar domandi preliminari dwar, b'mod partikolari, il-validità tad-Direttiva PNR u dwar il-kompatibbiltà tal-Liġi tal-25 ta' Diċembru 2016 mad-dritt tal-Unjoni.

Fis-sentenza tagħha mogħtija lllum, il-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi, **fl-ewwel lok**, li sa fejn **l-interpretazzjoni** mogħtija mill-Qorti tal-Ġustizzja tad-dispożizzjonijiet **tad-Direttiva PNR fid-dawl tad-drittijiet fundamentali** ggarantiti fl-Artikoli 7, 8 u 21 kif ukoll fl-Artikolu 52(1) tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (iktar 'il quddiem il-"Karta") **tizgura l-konformità ta' din id-direttiva** ma' dawn l-artikoli, l-eżami tad-domandi magħmula

¹ Direttiva (UE) 2016/681 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar l-użu ta' data tar-registru tal-ismijiet tal-passiġġieri (PNR) għall-prevenzjoni, l-iskoperta, l-investigazzjoni u l-prosekuzzjoni ta' reati terroristiċi u kriminalità serja (ĠU 2016, L 119, p. 132).

² Direttiva tal-Kunsill 2004/82/KE tad-29 ta' April 2004 dwar l-obbligu ta' trasportaturi li jikkomunikaw data dwar il-passiġġieri (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 19, Vol. 7, p. 74).

³ Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2010/65/UE tal-20 ta' Ottubru 2010 dwar il-formalitajiet ta' rappurtar għal bastimenti li jaslju fi u/jew jitilqu minn portijiet tal-Istati Membri u li tħassar id-Direttiva 2002/6/KE (ĠU 2010, L 283, p. 1).

ma żvela ebda element ta' natura li jaffettwa l-validità tal-imsemmija direttiva.

Preliminarjament, hija tfakkar li **att tal-Unjoni għandu jiġi interpretat, sa fejn dan ikun possibbli, b'mod li ma jippreġudikax il-validità tiegħu u b'mod konformi** mad-dritt primarju kollu u, b'mod partikolari, **mad-dispożizzjonijiet tal-Karta**, u b'hekk l-Istati Membri għandhom jiżguraw li ma jibbażawx ruħhom fuq interpretazzjoni tiegħu li tkun f'kunflitt mad-drittijiet fundamentali protetti mill-ordinament ġuridiku tal-Unjoni jew mal-prinċipji ġenerali l-oħra rrikonnoxxuti f'dan l-ordinament ġuridiku. Fir-rigward tad-**Direttiva PNR**, il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża li **numru kbir ta' premessi u ta' dispożizzjonijiet** tagħha **jeħtieġu tali interpretazzjoni konformi**, billi jenfasizzaw l-importanza li l-leġiżlatur tal-Unjoni jagħti, b'riferiment għal livell għoli ta' protezzjoni tad-data, għar-rispett sħiħ tad-drittijiet fundamentali stabbiliti mill-Karta.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tikkonstata li d-**Direttiva PNR tinvolvi ndhil ta' gravità ċerta** fid-drittijiet iggarantiti fl-Artikoli 7 u 8 tal-Karta, sa fejn, b'mod partikolari, din hija intiża li tistabbilixxi sistema ta' sorveljanza kontinwa, mhux immirata u sistematika, li tinkludi l-evalwazzjoni awtomatizzata ta' data personali tal-persuni kollha li jużaw servizzi ta' trasport bl-ajru. Hija tfakkar li l-**possibbiltà** għall-Istati Membri **li jiġġustifikaw** tali ndhil għandha tiġi evalwata billi titkejjel il-gravità tiegħu u billi jiġi vverifikat li l-**importanza tal-għan ta' interess ġenerali mfittex tkun proporzjonata ma' din il-gravità**.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tikkonkludi li t-**trasferiment, l-ipproċessar u ż-żamma tad-data PNR** previsti minn din id-direttiva **jistgħu jitqiesu li huma limitati għal dak li huwa strettament neċessarju** għall-finijiet tal-ġlieda kontra r-reati terroristiċi u l-kriminalità serja, **bil-kundizzjoni li s-setgħat previsti mill-imsemmija direttiva jiġu interpretati b'mod restrittiv**. F'dan ir-rigward, is-sentenza mogħtija llum tippreċiża, b'mod partikolari, li:

1. Is-sistema stabbilita mid-Direttiva PNR għandha **tkopri biss l-informazzjoni identifikata b'mod ċar u li tinsab fl-intestaturi inklużi fl-Anness I** tagħha li hija relatata mat-titjira mwettqa u mal-passiġġier ikkonċernat, fatt li jimplika, għal ċerti intestaturi inklużi f'dan l-anness, li tkun koperta biss l-informazzjoni msemmija espressament.
2. L-applikazzjoni tas-sistema stabbilita mid-Direttiva PNR għandha **tkun limitata għar-reati terroristiċi u għall-kriminalità serja biss li jkollhom rabta oġġettiva, tal-inqas indiretta, mat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri**. Fir-rigward ta' din il-kriminalità serja, l-applikazzjoni ta' din is-sistema ma tistax tiġi estiża għal reati li, minkejja li jkun jissodisfaw il-kriterju previst minn din id-direttiva relatat mal-livell ta' gravità u minkejja li jkun msemmija b'mod partikolari fl-Anness II tagħha, ikunu jaqgħu taħt il-kriminalità ordinarja b'tehid inkunsiderazzjoni tal-partikolaritajiet tas-sistema kriminali nazzjonali.
3. L-**estensjoni** possibbli **tal-applikazzjoni tad-Direttiva PNR għat-titjiriet kollha ġewwa l-UE jew għal parti minnhom**, li Stat Membru jista' jadotta billi jagħmel użu mill-possibbiltà prevista minn din id-direttiva, għandha tkun **limitata għal dak li jkun strettament neċessarju**. Għal dan il-għan, din għandha tkun tista' tkun is-sugġett ta' **stħarriġ effettiv minn qorti jew minn entità amministrattiva indipendenti**, li d-deċiżjoni tagħha jkollha effett vinkolanti. F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża li:
 1. fil-każ biss fejn l-imsemmi Stat Membru jikkonstata l-eżistenza ta' ċirkustanzi suffiċjentement konkreti sabiex iqis li huwa jkun qiegħed jaffronta **theddida terroristika reali u attwali jew prevedibbli**, l-applikazzjoni ta' din id-direttiva għat-**titjiriet kollha ġewwa l-UE** li ġejjin minn jew għad-destinazzjoni tal-imsemmi Stat Membru, għal perijodu limitat għal dak li jkun strettament neċessarju, iżda li jista' jiġġedded, **ma teċċedix il-limiti ta' dak li huwa strettament neċessarju**;
 2. fl-**assenza ta' tali theddida terroristika**, l-applikazzjoni tal-imsemmija direttiva ma tistax testendi għat-titjiriet kollha ġewwa l-UE, iżda **għandha tkun limitata għat-titjiriet ġewwa l-UE relatati b'mod partikolari ma' ċerti rotot tal-ajru jew ma' skemi tal-ivvjagġar jew ukoll ma' ċerti ajruporti** li fir-rigward tagħhom ikunu jeżistu, skont l-evalwazzjoni tal-Istat Membru kkonċernat, indikazzjonijiet ta' natura li jiġġustifikaw din l-applikazzjoni. In-natura strettament neċessarja ta' din l-applikazzjoni għat-titjiriet ġewwa l-UE hekk magħżula għandha regolarment tiġi eżaminata mill-ġdid, abbażi tal-evoluzzjoni

tal-kundizzjonijiet li jkunu ġġustifikaw l-għażla tagħhom.

3. Għall-finijiet tal-**evalwazzjoni minn qabel tad-data PNR**, li hija intiza li tidentifika l-persuni li fir-rigward tagħhom ikun meħtieġ eżami iktar fil-fond qabel il-wasla jew it-tluq tagħhom u li, inizjalment, jitwettaq **permezz ta' pproċessar awtomatizzat**, l-unità tal-informazzjoni dwar il-passiġġieri (PIU) tista', minn naħa, tipparaguna din id-data unikament **mad-databases biss li jirrigwardaw il-persuni jew l-oġġetti mfittxija jew li jkunu s-suġġett ta' senjalazzjoni**. Dawn id-databases għandhom ikunu nondiskriminatorji u jintużaw, mill-awtoritajiet kompetenti, b'rabta mal-ġlieda kontra reati terroristiċi u kriminalità serja li jkollhom rabta oġġettiva, tal-inqas indiretta, mat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri. Fir-rigward, min-naħa l-oħra, tal-**evalwazzjoni minn qabel fid-dawl ta' kriterji stabbiliti minn qabel, il-PIU ma tistax tuża teknoloġiji ta' intelliġenza artifiċjali fil-kuntest ta' sistemi ta' taġlim awtomatiku ("machine learning")**, li jkunu jistgħu jbiddu, mingħajr intervent u kontroll mill-bniedem, il-proċess ta' evalwazzjoni u, b'mod partikolari, il-kriterji ta' evalwazzjoni li fuqhom ikun ibbażat ir-riżultat tal-applikazzjoni ta' dan il-proċess kif ukoll il-kunsiderazzjoni ta' dawn il-kriterji. L-imsemmija kriterji għandhom jiġu ddeterminati b'mod li l-applikazzjoni tagħhom tkun speċifikament immirata lejn l-individwi li fir-rigward tagħhom jista' jkun hemm suspett raġonevoli ta' parteċipazzjoni f'reati terroristiċi jew fi kriminalità serja u li jittieħdu inkunsiderazzjoni kemm provi "inkriminanti" kif ukoll provi "li jiskaġunaw", filwaqt li ma jkunx hemm lok għal diskriminazzjonijiet diretti jew indiretti.
4. Fid-dawl tar-**rata ta' żball inerenti għal tali pproċessar awtomatizzat** tad-data PNR u tan-numru pjuttost sostanzjali ta' riżultati "pożittivi foloz", miksuba wara l-applikazzjoni tiegħu matul is-snin 2018 u 2019, il-kapaċità tas-sistema stabbilita mid-Direttiva PNR li tilhaq l-għanijiet imfittxija tiddependi essenzjalment mill-funzjonament tajjeb tal-**verifika tar-riżultati pożittivi**, miksuba fir-rigward ta' dan l-ipproċessar, li l-PIU twettaq, sussegwentement, **permezz ta' mezzi mhux awtomatizzati**. F'dan ir-rigward, l-Istati Membri għandhom jipprevedu **regoli ċari u preċiżi ta' natura li jiggwidaw u li jirregolaw** l-analiżi mwettqa mill-aġenti tal-PIU inkarigati minn dan l-eżami mill-ġdid **individwali** sabiex jiġi żgurat ir-rispett sħiħ tad-drittijiet fundamentali stabbiliti fl-Artikoli 7, 8 u 21 tal-Karta u, b'mod partikolari, sabiex tiġi ggarantita prassi amministrattiva koerenti fi ħdan il-PIU li tosserva l-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni. B'mod partikolari, huma għandhom jiżguraw li l-PIU tistabbilixxi **kriterji ta' eżami mill-ġdid oġġettivi** li jippermettu lill-aġenti tagħha jiverifikaw, minn naħa, jekk u sa fejn konkordanza pożittiva (hit) tikkonċernax effettivament individwu li jista' jkun involut fir-reati terroristiċi jew fil-kriminalità serja, kif ukoll, min-naħa l-oħra, in-natura nondiskriminatorja tal-ipproċessar awtomatizzat. F'dan il-kuntest, il-Qorti tal-Ġustizzja tenfasizza wkoll li l-awtoritajiet kompetenti għandhom jiżguraw li l-persuna kkonċernata tkun tista' tifhem il-funzjonament tal-kriterji ta' evalwazzjoni stabbiliti minn qabel u tal-programmi li japplikaw dawn il-kriterji, b'mod li hija tkun tista' tiddeciedi, b'għarfien sħiħ tal-fatti, jekk teżerċitax jew le d-dritt tagħha għal azzjoni ġudizzjarja. Bl-istess mod, fil-kuntest ta' tali azzjoni, il-qorti inkarigata mill-istħarriġ tal-legalità tad-deċiżjoni adottata mill-awtoritajiet kompetenti kif ukoll, minbarra l-każijiet ta' theddid għas-sigurtà tal-Istat, il-persuna kkonċernata stess għandhom ikun jistgħu jkunu jafu kemm il-motivi kollha kif ukoll il-provi li abbażi tagħhom tkun ittieħdet din id-deċiżjoni, inklużi l-kriterji ta' evalwazzjoni stabbiliti minn qabel u l-funzjonament tal-programmi li japplikaw dawn il-kriterji.
5. Il-**komunikazzjoni u l-evalwazzjoni sussegwenti tad-data PNR**, jiġifieri wara l-wasla jew it-tluq tal-persuna kkonċernata, jistgħu jitwettqu biss abbażi ta' **ċirkustanzi godda u ta' elementi oġġettivi** li jew ikunu ta' natura li jiġġustifikaw suspett raġonevoli ta' involviment ta' din il-persuna fi kriminalità serja li jkollha rabta oġġettiva, tal-inqas indiretta, mat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri, jew ikunu jippermettu li jitqies li din id-data tista', f'każ konkret, tagħti kontribut effettiv għall-ġlieda kontra r-reati terroristiċi li jkollhom tali rabta. Il-komunikazzjoni tad-data PNR għall-finijiet ta' tali evalwazzjoni sussegwenti għandha, bħala prinċipju, ħlief fil-każ ta' urġenza debitament iġġustifikata, tkun suġġetta għal sħarriġ minn qabel imwettaq jew minn qorti, jew minn awtorità amministrattiva indipendenti, fuq talba motivata tal-awtoritajiet kompetenti, u dan indipendentement mill-kwistjoni dwar jekk din it-talba tkunx tressqet qabel jew wara l-iskadenza tat-terminu ta' sitt xhur wara t-trasferiment ta' din id-data lill-PIU.

Fit-tieni lok, il-Qorti tal-Ġustizzja tqis li d-Direttiva PNR, moqrija fid-dawl tal-Karta, **tipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali li tawtorizza l-ipproċessar ta' data PNR** miġbura b'mod konformi ma' din id-direttiva **għal finijiet differenti minn dawk espressament imsemmija fl-Artikolu 1(2) tal-imsemmija direttiva**.

Fit-tielet lok, fir-rigward tat-terminu ta' **żamma tad-data PNR**, il-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi li l-Artikolu 12 tad-Direttiva PNR, moqri fid-dawl tal-Artikoli 7 u 8 kif ukoll tal-Artikolu 52(1) tal-Karta, **jipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali li tipprevedi terminu ġenerali ta' żamma ta' din id-data ta' hames snin, applikabbli mingħajr distinzjoni għall-passiġġieri kollha tal-ajru**.

Fil-fatt, skont il-Qorti tal-Ġustizzja, **wara l-iskadenza tal-perijodu ta' żamma inizjali ta' sitt xhur**, iż-żamma tad-data PNR **ma tidhirx** limitata għal dak li jkun strettament **neċessarju** f'dak li jikkonċerna l-**passiġġieri tal-ajru** li fir-rigward tagħhom la l-evalwazzjoni minn qabel, la l-eventwali verifiki mwettqa matul il-perijodu ta' żamma inizjali ta' sitt xhur, u lanqas **xi ċirkustanza** oħra ma jkunu **żvelaw** l-eżistenza ta' elementi oġġettivi — bħall-fatt li d-data PNR tal-passiġġieri kkonċernati tkun tat lok għal konkordanza pożittiva vverifikata fil-kuntest tal-evalwazzjoni minn qabel — ta' natura li jstabbilixxu **riskju fil-qasam ta' reati terroristiċi jew ta' kriminalità serja** li jkollhom rabta oġġettiva, tal-inqas indiretta, mal-vjaġġ bl-ajru mwettaq minn dawn il-passiġġieri. **Għall-kuntrarju**, hija tqis li, **matul il-perijodu inizjali ta' sitt xhur**, iż-żamma tad-data PNR tal-**passiġġieri kollha tal-ajru** suġġetti għas-sistema stabbilita minn din id-direttiva ma tidhirx, bħala prinċipju, li taqbez il-limiti ta' dak li huwa strettament neċessarju.

Fir-raba' lok, il-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi li d-dritt tal-Unjoni **jipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali** li tipprevedi, **fl-assenza ta' theddid terroristiku reali u attwali jew prevedibbli** li l-Istat Membru kkonċernat ikollu jaffronta, **sistema ta' trasferiment**, mit-trasportaturi tal-ajru u mill-operaturi tal-ivvjaġġar, kif ukoll ta' **pproċessar**, mill-awtoritajiet kompetenti, **tad-data PNR tat-titjiriet kollha ġewwa l-UE u tat-trasport imwettaq permezz ta' mezzi oħra fi hdan l-Unjoni**, li jkunu ġejjin minn jew għad-destinazzjoni ta' dan l-Istat Membru jew inkella li jkunu qegħdin jgħaddu minnu, għall-finijiet tal-ġlieda kontra r-reati terroristiċi u l-kriminalità serja. Fil-fatt, ftali sitwazzjoni, l-applikazzjoni tas-sistema stabbilita mid-Direttiva PNR għandha tkun limitata għat-trasferiment u għall-ipproċessar tad-data PNR tat-titjiriet u/jew tat-trasport relatati b'mod partikolari ma' ċerti rotot jew ma' skemi tal-ivvjaġġar jew ukoll ma' ċerti ajruporti, stazzjonijiet jew portijiet marittimi li fir-rigward tagħhom ikunu jeżistu indikazzjonijiet ta' natura li jiġġustifikaw din l-applikazzjoni. Barra minn hekk, il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża li d-dritt tal-Unjoni jipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali li tipprevedi tali sistema ta' trasferiment u ta' pproċessar tal-imsemmija data għall-finijiet tat-titjib tal-kontrolli fil-fruntieri u tal-ġlieda kontra l-immigrazzjoni illegali.

NOTA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qorti tal-Istati Membri fil-kuntest ta' kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma taqtax il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qorti nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-[test sfiħ](#) u [s-sunt](#) tas-sentenza jinsabu fis-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza.

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Ritratti tal-għoti tas-sentenza huma disponibbli fuq "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106.

Ibqgħu konnessi!

